

3-5 ÅR EFTER OPHOLD I MÆLKEBØTTEN

EN OPFØLGNING AF 26 BØRN OG UNGE

15:33

ELSE CHRISTENSEN

15:33

3-5 ÅR EFTER OPHOLD I
MÆLKEBØTTEN –
EN OPFØLGNING AF 26 BØRN
OG UNGE

ELSE CHRISTENSEN

KØBENHAVN 2015

SFI – DET NATIONALE FORSKNINGSCENTER FOR VELFÆRD

3-5 ÅR EFTER OPHOLD I MÆLKEBØTTEN – EN OPFØLGNING AF 26 BØRN OG UNGE

Afdelingsleder: Anne-Dorthe Hestbæk

Afdelingen for børn og familie

ISSN: 1396-1810

ISBN: 978-87-7119-327-5

e-ISBN: 978-87-7119-328-2

Layout: Hedda Bank

Forsidefoto: Mælkebøttecenteret

Oplag: 300

Tryk: Rosendahls – Schultz Grafisk A/S

© 2015 SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

Hertuf Trolles Gade 11

1052 København K

Tlf. 33 48 08 00

sfi@sfi.dk

www.sfi.dk

SFI's publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.

INDHOLD

	FORORD	5
	RESUMÉ	7
1	INDLEDNING	11
	Status ved fraflytningen og 1 år efter	12
	Denne rapport: 3-5 år efter fraflytning	14
	Datagrundlag og den anvendte metode	17
	Sammenfatning	19
2	BOPÆL, SKOLEGANG OG UDDANNELSE	21
	Bopæl	21
	Skolegang	23
	Uddannelse	24

3	BRUG AF ALKOHOL OG HASH	25
	Brug af alkohol	25
	Brug af hash	26
4	BØRNEENS UDSAGN OM LIVSSITUATION OG TRIVSEL	29
	Trivsel	30
	Venner og sociale kontakter	31
	Selvtillid og tilfredshed med livet	32
5	FORÆLDRES OG OMSORGSPERSONERS VURDERING AF LIVSSITUATION OG TRIVSEL	35
	Omsorgspersonernes kendskab til barnet	36
	Barnets temperament og væremåde	36
	Svar fra forældre og andre omsorgspersoner	38
6	SAMMENFATNING	43
	Status 3-5 år efter fraflytning	45
	Perspektiver	46
	LITTERATUR	47
	SFI-RAPPORTER SIDEN 2014	49

FORORD

Denne rapport er SFI's anden rapport om udsatte grønlandske børn, der er flyttet ind i Børne- og Ungehuset Mælkebøtten's døgnafdeling i Nuuk. Børnene bor i Mælkebøtten's døgnafdeling på grund af vanskeligheder i hjemmet, mens Velfærdsforvaltningen i Kommuneqarfik Sermersooq i samarbejde med Mælkebøtten og barnets netværk undersøger, hvad der videre skal ske for børnene.

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd har fulgt børn i Mælkebøtten siden 2010. Der er tidligere redegjort for, hvordan børnene har det, når de flytter ind, hvordan de har det undervejs, mens de bor i Mælkebøtten, herunder hvad Mælkebøtten arbejder på at lære børnene. Desuden er børnene fulgt ved udflytningen fra Mælkebøtten, samt 1 år efter udflytningen.

I denne rapport følges 26 børn og unge, der er flyttet fra Mælkebøtten inden for de seneste 3-5 år. Grønland arbejder for tiden på at bedre forholdene for børn, der ikke kan blive boende hos deres forældre, og denne undersøgelse giver et bidrag til, hvad det kan være relevant at arbejde med.

Undersøgelsen er gennemført i et godt samarbejde mellem SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd og Mælkebøttenecentret, der driver Børne- og Ungehuset Mælkebøtten. Mælkebøttenecentret har været ansvarlig for at koordinere og udføre dataindsamlingen i Grønland. De

har sørget for at finde og kontakte børnene og deres forældre eller omsorgspersoner og for gennemførelsen af flertallet af de strukturerede interview i Grønland, SFI har gennemført enkelte interview i Grønland.

Rapporten er udarbejdet af seniorforsker, mag.art. Else Christensen. Cand.jur. Inger Koch-Nielsen, tidligere forskningsleder ved SFI, har været ekstern referee på rapporten.

Rapporten er bestilt af Mælkebøttecentret i Nuuk og er finansieret af Bikubenfonden, TrygFonden, Grønlands Selvstyres Departementet for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender, Helene og Svend Junges Fond, Direktør Steinmanns Fond samt Frederik og Emma Kraghs Mindelegat.

København, november 2015

AGI CSONKA

RESUMÉ

Rapporten følger i alt 26 børn, der for 3-5 år siden er flyttet fra Børne- og Ungehuset Mælkebøtten i Nuuk efter at have boet i husets døgnafdeling for børn, der ikke kan bo hos deres forældre.

Målet er at undersøge, hvordan børnenes liv er 3-5 år efter fraflytningen, herunder at se på, hvor børnene bor, deres skolegang og uddannelse samt børnenes trivsel – dels som børnene selv oplever det, dels som børnenes aktuelle omsorgspersoner ser det.

5 af de 26 børn er nu fyldt 18 år, og her er det udelukkende børnene/de unge, der er interviewet til undersøgelsen, 21 børn er ikke fyldt 18 år, og her er det børnene samt den voksne/en af de voksne, barnet bor hos, der er interviewet (forældre, voksne familiemedlemmer, stedforældre, plejeforældre eller ansatte på børnehjem, eventuelt behandlingshjem).

Rapporten følger op på *Børn i Mælkebøtten* (Christensen, 2013), hvor det blev undersøgt, hvordan de samme børn havde det 1 år efter fraflytningen fra Mælkebøtten. I 2013 var konklusionen, at børnene i vid udstrækning fik et positivt løft, mens de boede i Mælkebøtten, samtidig med at de fortsat havde et svært liv. Børnene fortalte, at de havde været glade for at bo i Mælkebøtten, og at det havde betydet noget for dem, at der var engagerede voksne, som havde tid til at tale med dem. De kunne stort set alle pege på en voksen, som de havde talt godt med undervejs.

Men de mere objektive mål viste ikke markante ændringer. Ved brug af Strengths and Difficulties Questionnaire fremgik det, at børnene både ved indflytning i Mælkebøtten, under opholdet, ved fraflytning og 1 år efter fraflytning havde færre ressourcer, end hvad man kunne finde hos andre børn i Grønland (Christensen, Kristensen & Baviskar 2009). Børnene havde specielt flere vanskeligheder i deres sociale kontakter. De oplevede hyppigt konflikter i kontakterne og havde vanskeligt ved at løse konflikter uden brug af fysisk magt eller ved eventuelt helt at forsvinde ind i sig selv.

RESULTATER 3-5 ÅR EFTER FRAFLYTNING

3-5 år efter fraflytningen er situationen på mange punkter uændret. Børnene husker fortsat opholdet i Mælkebøtten som noget positivt, men de har fortsat færre ressourcer og flere vanskeligheder end deres jævnaldrende.

De børn, der har det bedst, er børn, der kom fra almindeligt velfungerende familier, hvor de boede alene med deres mor. For disse børn skete der det, at deres mor blev alvorligt syg, og børnene flyttede ind i Mælkebøtten, fordi det ikke var muligt at finde anden pasning til dem. Det drejer sig om i alt 3 børn. 3-5 år efter fraflytningen bor disse børn igen hos deres mor, og de har det helt almindeligt godt. De har flere ressourcer og færre vanskeligheder, end de øvrige børn i undersøgelsen har.

De øvrige 23 børn bor enten alene (for nogle af de ældstes vedkommende) hos forældrene eller hos noget familie, i plejefamilie, på børnehjem eller eventuelt behandlingshjem. Nogle af de børn, der i dag bor hos forældrene, har tidligere boet på børnehjem.

Børn, der flyttede direkte på børnehjem, da de flyttede fra Mælkebøtten, fremfor at flytte til plejefamilie eller til nogle familiemedlemmer, har det generelt bedre end de øvrige børn (bortset fra de 3 børn med almindeligt velfungerende mødre, der er nævnt ovenfor), selvom også de fortsat har en række vanskeligheder.

Den grønlandske folkeskole går fra 1. til 10. klasse, svarende til det danske forløb fra 0. til 9. klasse. Forældre og omsorgspersoner oplyser, at de fleste af de 26 fulgte børn klarer sig rimeligt godt i skolen, og at de lærer mere, end de gjorde, før de flyttede ind i Mælkebøtten. I alt 9 unge (herunder de 5 unge, der er fyldt 18 år) har afsluttet 9. klasse (i nogle tilfælde med en afgangseksamen, i andre tilfælde uden eksamen). 2 af de 9 unge har haft et job (eventuelt deltidsarbejde), og andre 2 er i gang

med en uddannelse. 5 af de 9 unge, der har afsluttet folkeskolen, er ikke i gang med nogen uddannelse, har ikke noget job og søger ikke arbejde.

Halvdelen af samtlige 26 børn/unge i undersøgelsen har drukket alkohol (den yngste var 9 år gammel første gang) og cirka en tredjedel har røget hash (den yngste var 6 år første gang). I alt 5 af de 9 unge, der ikke længere går i skole, ryger hash dagligt.

En mindre gruppe af børnene har en lav selvtillid, og en lidt større gruppe har en negativ selvopfattelse og en lav tilfredshed med livet. 17 af de 26 børn/unge svarer, at de ville ønske, de kunne have mere respekt for sig selv.

For de 14 børn, der 3-5 år efter fraflytningen ikke bor hos deres forældre, men hos andre voksne eller på institutioner, svarer omsorgspersonerne, at de kender barnet godt, og at de tager vare på barnet, når det er ked af det. De oplyser også, at de kun har et beskedent kendskab til barnets tidligere tilværelse, at barnet har nogle dårlige erfaringer, som de ikke kender, og at barnet i høj grad lever sit eget liv.

Børnene har fortsat konflikter med jævnaldrende, bliver ofte slået og slår selv. Trods de mange konflikter vurderes 20 af de 21 børn, hvor forældre eller omsorgspersoner er interviewet, alligevel at være med i et fællesskab med jævnaldrende børn.

Den generelle tendens er, at de yngste børn har det bedste liv, mens de ældste børn/unge har de fleste vanskeligheder. Dette må formentlig ses som et udtryk for, at de ældre børn/unge i højere grad mangler ressourcer, som man har brug for, når man bliver ældre og derfor har en række vanskeligheder. Specielt de 5 unge, der dagligt ryger hash, er trådt ind i en verden, hvor man må være dybt bekymret for deres videre liv.

PERSPEKTIVER

Selvom børnene/de unge i de fleste tilfælde oplever det som positivt, at de har boet i Mælkebøtten, både 1 år efter fraflytningen og 3-5 år efter fraflytningen, har denne periode med støtte ikke været en tilstrækkelig forudsætning for et fremtidigt godt liv.

Langt de fleste børn, der flytter ind i Mælkebøtten, har forinden haft et liv med en række traumer, som ikke berøres, hverken under opholdet eller bagefter. I dag får flere børn end tidligere mulighed for at tale med en psykolog, mens de bor i Mælkebøtten, selvom der ikke er tale om nogen længerevarende terapi. De fleste af de børn, der er med i denne undersøgelse, har dog ikke haft mulighed for at tale med en psykolog.

Det bør overvejes, hvordan man tidligere i forløbet kan hjælpe børnene til at få bearbejdet fortidens hændelser, herunder børnenes evne til at håndtere, hvordan problemer tackles.

Det er bemærkelsesværdigt, at godt halvdelen af de unge, der er fyldt 18 år, har et dagligt forbrug af hash. Hvis dette forbrug af hash fortsætter, glider de ud af det almindelige samfundsliv. Man bør arbejde mere aktivt med konsekvenserne af daglig brug af hash (og af et stort alkoholforbrug) og hjælpe de unge til at få et alternativ, de aktivt kan vælge. Det anbefales, at der i kommunalt regi oprettes en mere støttende kontakt med de unge, gerne i form af en mentorordning, så de kan støttes til uddannelse, arbejde og et liv uden et stort forbrug af hash og alkohol.

MANGE FAGGRUPPER KAN BRUGE UNDERSØGELSENS RESULTATER

Mælkebøttecentrets medarbejdere og ledelse vil kunne bruge undersøgelsens resultater til at sikre et bedre liv for de udsatte unge. Samtidig er resultaterne og perspektiverne i lige så høj grad relevante for andre faggrupper i kommunalt regi, der arbejder med børn og unge med vanskelige forhold.

UNDERSØGELSENS GRUNDLAG

Undersøgelsen er gennemført via strukturerede interview med 26 børn/unge, der har boet i Mælkebøtten, samt børnenes omsorgspersoner for de børn, i alt 21, der ikke er fyldt 18 år. Børn og voksne er interviewet hver for sig. Børnene er fulgt (med mødrenes/forældrenes skriftlige tilladelse), siden de flyttede ind i Mælkebøtten i 2010, 2011 og 2012.

De enkelte interview har fundet sted der, hvor børnene og de voksne aktuelt bor. Interviewene er gennemført på grønlandsk eller dansk efter den interviewedes ønske. Forskeren har gennemført interview med 7 børn/unge og deres omsorgspersoner, 5 på dansk og 2 på grønlandsk med tolk. De øvrige interview er gennemført via Mælkebøttecentrets personale, eventuelt af personer, som Mælkebøtten har samarbejdet med (for de personer, der har boet længst væk fra Nuuk).

Der er gennemført kvalitative analyser. Undersøgelsen må læses med det forbehold, at der kun indgår 26 børn/unge.

INDLEDNING

Børne- og Ungehuset Mælkebøtten i Nuuk er en privat institution. Huset indeholder dels et aktivitetscenter, der er åbent for alle børn, og dels en døgnafdeling for børn, der ikke kan bo hos deres forældre. Det er børn fra døgnafdelingen, der er i fokus i denne rapport.

Døgnafdelingen åbnede sidst på året i 2008. I løbet af 2009 udarbejdede Børne- og Ungehuset Mælkebøtten og SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd et projekt, hvor SFI skulle følge de børn, der boede i døgnafdelingen, henholdsvis ved indflytning, ved fraflytning, 1 år efter fraflytning og igen 3-5 år efter fraflytning. Sidst i 2009 blev projektet finansieret, og i foråret 2010 blev projektet påbegyndt.

Indtil foråret 2013 blev der indsamlet data for de børn, hvor forældrene gav tilladelse til, at børnene deltog i undersøgelsen, det vil sige, at der løbende blev indsamlet data. I alt 31 børn blev fulgt. I efteråret 2013 blev der udarbejdet en rapport *Børn i Mælkebøtten* (Christensen, 2013) om, hvad der var sket for disse børn, mens de boede i Mælkebøtten, og indtil 1 år efter at de var flyttet fra Mælkebøtten.¹ For alle børn var data indsamlet 1 år efter fraflytningen, men da børnene løbende flyttede ud, var data ikke indsamlet på samme tidspunkt. Data til den fore-

---

1. Resultaterne blev formidlet på en international konference (ISPCAN) i Tampere i 2011 samt på en konference i Nuuk i november 2013, hvor der også var resultater fra en række andre projekter i Grønland, der handlede om udsatte børn. Konferencen i Nuuk blev afholdt af SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd og Mælkebøttestreetet.

liggende rapport er indsamlet på samme tidspunkt, nemlig i vinteren 2014-2015. Resultaterne omhandler således børnenes situation fra 3 til 5 år efter fraflytningen.

STATUS VED FRAFLYTNINGEN OG 1 ÅR EFTER

Hovedresultatet på undersøgelsen fra 2013 er, at børnene i vid udstrækning fået et positivt løft, mens de har boet i Mælkebøtten, men at de ved fraflytningen fortsat har færre ressourcer end andre børn i Grønland og langt flere sociale vanskeligheder, som de må kæmpe med, i forhold til deres jævnaldrende. Konklusionen er, at børnene fortsat har et svært liv, når de flytter fra Mælkebøtten (Christensen, 2013).

Ved fraflytningen fortæller børnene i langt de fleste tilfælde, at de har været glade for at bo i Mælkebøtten, at de lægger vægt på, at de voksne medarbejdere er mennesker, man kan tale med, ligesom de understreger, at de voksne har lært dem at kende, mens de har boet i Mælkebøtten. De fleste børn fortæller også, at de har dannet venskaber med et eller flere af de andre børn, der bor i Mælkebøtten, og for flere af børnene er det deres første venskab.

Mælkebøttens medarbejdere giver udtryk for, at børnene er blevet gladere og mere åbne, mens de har boet i Mælkebøtten, og hos flere børn kan man spore en positiv udvikling. Men børnene står fortsat overfor et svært liv, som de kan mangle kræfter til at tackle.

Undersøgelsen fra 2013 påpeger, at en stor del af børnene er triste, virker hjælpeløse, er tavse, er rastløse, mangler koncentration og/eller har dårlig appetit, mavepine, hovedpine eller mareridt ved indflytningen. Cirka en tredjedel af børnene har alvorlige konflikter med deres jævnaldrende på det tidspunkt, hvor de flytter ind – enten i form af drillerier/mobning eller vold fra andre børn, eventuelt begge dele.

RESULTATER 1 ÅR EFTER FRAFLYTNINGEN

Et af de væsentlige resultater af undersøgelsen i 2013 var dokumentationen af, at børnene både ved indflytning, ved fraflytning og 1 år efter fraflytning på en række områder havde vanskeligheder, som lå over det almindelige niveau for børn i Grønland (se fx Christensen, Kristensen & Baviskar, 2009). For flertallet af børnene var der tale om, at de havde psykiske problemer i form af tristhed, angst og hjælpeløshed, ligesom de

kunne have problemer med spising og dårlig appetit. Børnene klarede sig nogenlunde rent fagligt i skolen, men de klarede sig dårligt socialt, både i undervisningen og i samværet med de andre børn. En hel del af børnene var slet ikke med i det sociale fællesskab med andre børn.²

Mens børnene bor i Mælkebøtten, arbejdes der med udgangspunkt i vanskelighederne. De voksne er meget til stede for børnene og taler med dem, hver gang der er brug for det. Ved fraflytningen nævner børnene da også, at de var været glade for at bo i Mælkebøtten, og at de voksne har været gode til at tage sig af alle former for problemer, ligesom de fremhæver, at der har været mindst én voksen, som de talte godt med. De føler generelt, at medarbejderne i Mælkebøtten har lært dem godt at kende, mens de har boet der.

I Mælkebøtten er man også specifikt opmærksom på, at børnene har svært ved at være med i det sociale fællesskab med andre børn. Det er en helt fast regel i Mælkebøtten, at ingen børn må drilles, mobbes eller blive slået. Hvis det alligevel sker, bliver problemet altid taget op i samvær med en eller flere voksne, hvor det bliver drøftet, hvorfor der blev drillet, mobbet eller slået, ligesom det drøftes, hvad der kunne gøres i stedet for. Målet er, at børnene skal i dialog med hinanden i den proces og derigennem lære andre handlemuligheder end at drille, mobbe og slå. Dette er svært for de fleste børn – det er vanskeligt for dem at sætte ord på de følelser, de har, når de driller, mobber eller slår, ligesom det er svært for dem at indgå i dialog om, hvad de ønsker, hvad de gør, og hvad der sker. Børnene fortæller, at de under opholdet flere gange har været med i drøftelser af konflikter, samt at dette har været både nyt og svært. Samtidig nævner størstedelen af børnene, at de har fået (mindst) én ven blandt de andre børn i Mælkebøtten, og at det er nyt for dem at have en ven. I de fleste tilfælde har de ikke tidligere oplevet at have en ven.

Alle børnene går i skole eller i daginstitution i den periode, hvor de bor i Mælkebøtten, om nødvendigt bliver de fulgt derhen. Hvis der er vanskeligheder for barnet i skolen eller i daginstitutionen, taler Mælkebøttens personale med de ansatte på skolen eller i daginstitutionen. Målet er, at det sikres, at barnet får en tilfredsstillende skolegang under opholdet.

Ifølge oplysninger fra de ansatte i Mælkebøtten har flertallet af børnene en god og kærlig kontakt med forældrene. Men for en stor del af børnene er kontakten i høj grad præget af omvendte omsorgsroller, hvor

---

2. Resultaterne er fundet ved brug af The Strengths and Difficulties Questionnaire, der er en international skala. Den findes også i en grønlandsk version på www.sdqinfo.com.

børnene tager ansvar for deres forældre og for forældrenes velbefindende. Enkelte børn har ikke nogen kontakt med deres forældre under opholdet i Mælkebøtten.

De fleste børn får det bedre, mens de bor i Mælkebøtten – ved fraflytningen siger de også selv, at de er blevet glattere. De trives bedre og har flere positive sociale kontakter, men de har det stadigvæk svært, har stadigvæk et vanskeligere liv end andre børn i Grønland og får det ikke bedre på en måde, som kan påvises i nogle af de test og spørgeskemaer, der anvendes i undersøgelsen.

I undersøgelsen fra 2013 konkluderes det, ”at det ikke er realistisk at tro, at børnenes vanskeligheder kan fjernes i løbet af den periode, de bor i Mælkebøtten. Børnene kan få nogle redskaber, så de har mulighed for senere at klare sig bedre, men de vil have brug for mere opmærksomhed end jævnaldrende børn med en anden social baggrund” (Christensen, 2013, s. 8-9).

Tilsvarende konkludere undersøgelsen: ”Børnene har det fortsat svært 1 år efter fraflytningen. I de fleste tilfælde er de dog glade for det sted, de bor, og har det også godt med de voksne. Dog svarer de, at de ikke har nogen voksne, som det er godt at tale med, hvad de havde i Mælkebøtten” (Christensen, 2013, s. 93), samt ”at de børn, der har det bedst efter udflytningen, bor på børnehjem eller tilsvarende institutioner, mens børn, der er flyttet tilbage til forældrene, har de fleste vanskeligheder” (Christensen, 2013, s. 94).

DENNE RAPPORT: 3-5 ÅR EFTER FRAFLYTNING

Målet for denne undersøgelse er at følge op på de resultater, der foreligger fra 2013, dvs. undersøge, hvordan børnene har det i 2015, 3-5 år efter fraflytningen fra Mælkebøtten. Det undersøges, i hvilket omfang børnene fortsat har et vanskeligt liv, om de har fået det bedre eller vanskeligere, eller om der ikke er nogen forandring. Det undersøges, hvordan børnene har det med jævnaldrende børn, om de bliver drillet, mobbet, slået eller holdt uden for fællesskabet, og om det har en betydning, hvor børnene er flyttet hen efter opholdet i Mælkebøtten, herunder om de er flyttet på børnehjem eller tilsvarende, hjem til forældrene, hjem til andre fra familien eller til anden form for bopæl.

I 2013 indgik data om i alt 31 børn, som var blevet kontaktet, 1 år efter at de flyttede fra Mælkebøtten. Disse børn blev kontaktet igen for at få dem med i undersøgelsen om, hvordan de havde det 3-5 år efter fraflytningen. Det lykkedes at få kontakt med i alt 26 af de 31 børn, som deltog i undersøgelsen i 2013.

Der blev gennemført individuelle interview med alle børn over 6 år, og børnenes nærmeste omsorgspersoner er interviewet for alle de børn (unge), der endnu ikke er fyldt 18 år. For at vi kan se, hvordan børnene og børnenes liv har udviklet sig, er der i alt fire temaer, som vil blive belyst:

- Bopæl, skolegang og uddannelse
- Brug af alkohol og hash
- Børnenes udsagn om livssituation og trivsel
- Forældres og omsorgspersoners vurdering af livssituation og trivsel.

TEMA 1: BOPÆL, SKOLEGANG OG UDDANNELSE

Flertallet af de børn, der havde det godt 1 år efter fraflytningen fra Mælkebøtten, var børn, der i 2013 boede på et børnehjem eller en tilsvarende institution. De børn, der var flyttet på et børnehjem eller tilsvarende, havde som hovedregel boet det samme sted i hele perioden, efter at de var flyttet fra Mælkebøtten.

Andre børn var flyttet tilbage til forældrene, til plejeforældre eller til andre medlemmer af familien. Flertallet af disse børn havde 1 år efter fraflytningen flere vanskeligheder, end de øvrige børn havde. Flere børn var flyttet adskillige gange (fra by/bygd til en anden by/bygd og/eller fra forældre til anden familie, eventuelt med flere flytninger), mens enkelte børn flyttede tilbage til forældrene og blev permanent boende hos dem efter fraflytningen fra Mælkebøtten.

Vi har her valgt at se på det på den måde, at de mange flytninger med al den uro og alle de forandringer, de medfører, kan være belastende for barnet. Vi undersøger derfor, hvor mange forskellige steder barnet har boet i de 3-5 år, der er gået, siden barnet flyttede fra Mælkebøtten.

Mange flytninger kan gøre det vanskeligere for barnet at have en fast vennekreds og en stabil skolegang – der skal måske skiftes skole og dermed skolekammerater. Vi undersøger derfor, hvordan børnenes skolegang har været, efter at de flyttede fra Mælkebøtten.

Skolegangen er afgørende for, hvilke muligheder den unge har for at uddanne sig, og for unge, der er ældre end 18 år, undersøges det derfor, om de er gået i gang med en uddannelse, om de har planer om en uddannelse, og om de aktuelt har noget arbejde.

Rapporten er her baseret på data fra interview med børnenes voksne omsorgspersoner for børn/unge, der er yngre end 18 år og for unge over 18 år udelukkende på data fra interview med de unge.

TEMA 2: BRUG AF ALKOHOL OG HASH

Her undersøges det, hvor stor erfaring børnene/de unge har med brug af alkohol og hash, samt om der er nogen, der har et stort eller eventuelt dagligt forbrug af alkohol eller hash.

TEMA 3: BØRNEGENS UDSAGN OM LIVSSITUATION OG TRIVSEL

Her redegøres der for, hvad de interviewede børn selv siger om deres livssituation og trivsel. Børnenes livssituation og trivsel beskrives efter samme retningslinjer, som blev anvendt i undersøgelsen 1 år efter fraflytningen. Der fokuseres på børnenes liv og på, hvordan de trives, specielt hvordan de trives med jævnaldrende børn.

Forventningen her er, at børnene 3-5 år efter fraflytningen fortsat har mange vanskeligheder. 1 år efter fraflytningen havde de flere vanskeligheder end jævnaldrende børn, ligesom de havde færre ressourcer. Målingen kommer således til at fokusere på, hvordan børnene/de unge har klaret de sidste 3-5 år. Er børnene kommet godt igennem årene, eller har de færre ressourcer sat deres præg, så børnene fortsat fremtræder som børn, der har et svært liv?

TEMA 4: FORÆLDRE OG OMSORGPERSONERS VURDERING AF LIVSSITUATION OG TRIVSEL

Her anføres det, hvad forældre og omsorgspersoner siger, når de bliver interviewet om børnenes livssituation og trivsel. Det undersøges, om børnene fortsat har et svært liv, som de havde, da de flyttede fra Mælkebøtten, og om de eventuelt har fået flere eller færre ressourcer.

OVERBLIK OG SAMMENFATNING

Til sidst bliver der givet et samlet overblik over resultaterne og en sammenfatning af deres betydning og af, hvordan man fremover kan anvende resultaterne – både hvad Mælkebøttecentret kan bruge resultaterne til

i deres videre arbejde, og hvad resultaterne kan bruges til i en større sammenhæng.

DATAGRUNDLAG OG DEN ANVENDTE METODE

Undersøgelsen er baseret på data fra interview med 26 børn/unge og 21 forældre (omsorgspersoner). 5 af de 26 børn/unge er fyldt 18 år, og deres forældre/omsorgspersoner er ikke interviewet, for disse unge er der således kun data indhentet fra de unge selv. I alt indgår 12 piger og 14 drenge i undersøgelsen.

Siden foråret 2009 har SFI fulgt med i arbejdet i Mælkebøtten. Frem til foråret 2013 blev der udfyldt spørgeskema for alle børn, der flyttede ind. Når børnene havde boet 3 måneder i Mælkebøtten, blev der igen udfyldt et skema, og det samme skete, når børnene flyttede fra Mælkebøtten. Desuden blev der ved fraflytning gennemført et interview med børn, der var 6 år eller ældre. I alle tilfælde har der været tale om børn, der har boet i Mælkebøttens døgnafdeling. Samtlige børn kom fra Kommuneqarfik Sermersooq (byerne Paamiut, Nuuk, Tasiilaq og Ittoqqortoormiit samt kommunens bygder knyttet til de forskellige byer), da Mælkebøtten tidligere havde en særftale med Kommuneqarfik Sermersooq om at tage imod børn fra disse steder. I dag har Mælkebøtten en driftsaftale med Grønlands Selvstyre, Departementet for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender.

1 år efter at børnene var flyttet fra Mælkebøtten, blev der igen indsamlet informationer via interview med børn og omsorgspersoner (enten forældre, plejeforældre eller pædagoger på de institutioner, hvor børnene boede), samt informationer fra et spørgeskema med helt konkrete oplysninger, der blev indhentet af en medarbejder i Mælkebøtten via den kommunale velfærdsforvaltning. I efteråret 2013 blev der udgivet en rapport om resultaterne for 31 børn, som i starten af 2013 alle havde været fraflyttet Mælkebøtten i mindst 1 år (Christensen, 2013).

I vinteren 2014-2015 er disse 31 børn søgt kontaktet igen, så det var muligt at få et billede af, hvordan de trives i dag. Det er lykkedes at få kontakt med i alt 26 af børnene, heraf 5, der nu er 18 år eller ældre. Der er gennemført et interview med alle børnene, der nu alle er 6 år eller ældre og med børnenes voksne omsorgspersoner (dog kun for de børn, der endnu ikke er fyldt 18 år). De familier/børn, som det ikke lykkedes at få kontakt

med, kunne enten ikke findes, dvs. de fandtes ikke på den adresse, Mælkebøtten havde, og det kunne ikke opspores, hvor de var flyttet hen. Eller familien/barnets omsorgspersoner gav afslag på at deltage i et interview.

INTERVIEWMETODE

Interviewene blev foretaget ud fra strukturerede spørgeskemaer med faste svarkategorier. Skemaerne fandtes på både grønlandsk og dansk. Der var et skema til brug for interview af børn (med flere spørgsmål, der skulle besvares, jo ældre barnet var) og et skema til brug for interview af børnenes omsorgspersoner. Skemaerne var udarbejdet efter samme model som de skemaer, der tidligere er anvendt til at indsamle data.

Mælkebøttecentret var i alle tilfælde ansvarlig for at kontakte børn og omsorgspersoner og for at lave aftale om interview. En stor del af børnene var flyttet fra Nuuk, siden de flyttede fra Mælkebøtten, og de boede spredt i alle dele af Grønland – et enkelt barn boede i Danmark. 8 børn, heraf 1 barn ældre end 18 år, samt 7 børns omsorgspersoner blev interviewet af SFI's forsker. De 6 børn og deres omsorgsperson blev interviewet på dansk, mens de 2 sidste børn blev interviewet med hjælp fra en tolk. Børn, der boede langt væk fra Nuuk, blev så vidt muligt interviewet af en af Mælkebøttecentret samarbejdspartnere fra et andet børnehjem, så den lange rejse kunne undgås, og de udfyldte spørgeskemaer blev sendt til Mælkebøttecentret. De resterende børn blev fortrinsvis interviewet af medarbejdere fra Mælkebøttecentret. Alle interview er foretaget i vinteren 2014 til 2015.

At der er forskellige interviewere med forskellig baggrund og med primært en skriftlig introduktion til, hvordan interview med børn gennemføres, betyder, at der er mulighed for, at interviewerne i visse tilfælde har forstået spørgsmålene forskelligt. Hvis svarene tyder på, at sådanne forhold har gjort sig gældende, er spørgsmålet ikke taget med i analyserne. Der kan fx være tale om, at nogle interviewere konsekvent har samme svar på visse spørgsmål, uanset hvem de har interviewet. Der er også en del ubesvarede spørgsmål eller spørgsmål, der er besvaret med ”ved ikke”. I nogle tilfælde er der formentlig tale om, at intervieweren ikke har kunnet forstå spørgsmålet og derfor ikke har stillet det, mens der i andre tilfælde har været tale om, at intervieweren ikke har ment, det var rigtigt at stille spørgsmålet til et barn. Det gælder fx en del af spørgsmålene om barnets oplevelse af selvværd, hvor der er en række udsagn, som skal besvares med ”enig”, ”uenig” eller ”ved ikke” – et eksempel er: ”Somme-

tider synes jeg ikke, jeg duer til noget”. En af interviewerne har oplyst, at hun ikke har stillet sådanne spørgsmål, og der kan muligvis være flere, der har samme opfattelse. Hvis der er for mange ubesvarede spørgsmål, betyder det, at spørgsmålet ikke er medtaget i analyserne.

Et andet forbehold, der skal tages i betragtning, er, at børnene/de unge har meget forskellige aldre. Det ældste ”barn” i undersøgelsen er født i 1994 og er således godt 20 år på interviewtidspunktet, mens det yngste barn er født i 2008 og dermed er lige godt 6 år på interviewtidspunktet. Børnenes aldre har selvfølgelig stor betydning for de svar, der gives, og i tolkningen og formidlingen af undersøgelsens resultater er alderen med som en bagvedliggende faktor, når resultaterne fortolkes.

De få børn i undersøgelsen (i alt 26 børn/unge) betyder, at undersøgelsens analyser og de tolkninger, der formidles, i høj grad har karakter af en kvalitativ undersøgelse, selvom informationerne er indsamlet via strukturerede spørgeskemaer. Men i og med at der er brugt forskellige interviewere, og interviewene er foregået på såvel grønlandsk som dansk, har det været nødvendigt med strukturerede skemaer for at styre informationerne.

SAMMENFATNING

Undersøgelsens resultater er beskrevet i denne rapport, der er baseret på udfyldte interviewskemaer for 26 børn, der er flyttet fra Mælkebøtten for 3-5 år siden, samt børnenes omsorgspersoner (for børn under 18 år). Resultaterne er gjort op i tal, men med det lille antal børn har der primært være tale om en kvalitativ bearbejdning af det indsamlede materiale. I alle tilfælde er det børn, hvor forældrene og børnene har givet tilsagn om, at de godt må kontaktes efter fraflytningen.

BOPÆL, SKOLEGANG OG UDDANNELSE

BOPÆL

Ved interviewet 3-5 år efter fraflytningen fra Mælkebøtten bor børnene forskellige steder i Grønland, og et enkelt barn bor i Danmark. Adresser er i byerne Uummannaq, Qaqortoq, Nuuk (og Nuussuaq³), Nanortalik, Sisimiut, Ilulissat og Aalborg samt enkelte bygder knyttet til disse byer. Godt halvdelen af de børn, der er med i undersøgelsen, bor fortsat i Nuuk (og Nuussuaq), i alt 14 af 26 børn, mens resten bor andre steder.

Børnene bor enten hos deres mor og/eller far, hos andre fra familien, i en plejefamilie, på et børnehjem eller på et behandlingshjem (der er kun ét behandlingshjem i Grønland, i Nuuk).

Tabel 2.1 viser, hvor barnet bor. Tabellen indeholder kun informationer om de 21 børn, der var yngre end 18 år, hvor der blev gennemført interview med omsorgspersonen.

Tabel 2.1 viser, at interviewede børn under 18 år i lige knap halvdelen af tilfældene bor på et børnehjem eller tilsvarende. 3 af de 7 børn, hvor interviewet er gennemført med barnets mor/far/papmor eller papfar, har tidligere i en periode boet på et børnehjem og er så efterfølgende blevet hjemgivet til forældrene.

---

3. Nuussuaq er en særlig bydel i Nuuk

TABEL 2.1

De 21 børn i undersøgelsen, der var yngre end 18 år, fordelt efter, hvor barnet bor. Antal og procent.

Bor hos:	Antal	Procent
Mor og/eller far, papmor og/eller papfar	7	33
Plejemor og/eller far	3	14
På børnehjem eller lignende	10	48
Andet sted	1	5
I alt	21	100

De unge, der er ældre end 18 år, bor i enkelte tilfælde alene, i alle andre tilfælde bor de sammen med deres mor og/eller far. I nogle tilfælde er der tale om, at de tidligere har boet på børnehjem eller eventuelt i plejefamilie, hvor de ikke har kunnet blive boende, efter at de fyldte 18 år. De er derfor flyttet hjem til deres forældre (uanset om forældrenes forhold er ændrede eller ej).⁴

I perioden frem til den seneste dataindsamling er det forskelligt, hvor mange flytninger, børnene har haft. Børn, der bor i plejefamilie, har i nogle tilfælde boet i den samme plejefamilie i hele perioden efter fraflytningen fra Mælkebøtten, mens andre børn har boet i flere plejefamilier. Nogle børn har skiftevis boet hos medlemmer af deres egen familie, i en plejefamilie og i perioder hos deres mor og/eller far. Det er dog kun enkelte børn, der har flyttet meget rundt – det mest flyttende barn har boet 6 forskellige steder (beliggende 4 forskellige steder i Grønland) i perioden efter fraflytningen fra Mælkebøtten.

I alt 14 børn flyttede på børnehjem (eventuelt behandlingshjem), da de flyttede fra Mælkebøtten, og et enkelt barn flyttede på skolehjem.⁵ Det var for nogle børns vedkommende et børnehjem i Nuuk, mens det for andre børn var et børnehjem i en anden by.⁶ Placeringen var dels baseret på barnets situation og vanskeligheder, dels på, hvor der var plads, og endelig kunne der være tale om et særligt ønske fra forældrene. De børn, der flyttede på børnehjem, blev i de fleste tilfælde boende på børnehjemmet. Der var dog enkelte børn, der efter en periode flyttede tilba-

4. Ligesom det sker i Danmark, hvor det i faglige kredse debatteres, hvorvidt det er en hensigtsmæssig løsning for den unge.

5. Børn fra byderne flytter til den nærmeste by, hvor de bor på skolehjem, mens de afslutter deres skolegang.

6. Der er børnehjem i syv forskellige byer i Grønland.

ge til forældrene, fordi forældrenes situation var blevet bedre, eller fordi de blev så gamle, at de ikke kunne blive boende på børnehjemmet.

Nogle få børn flyttede direkte tilbage til forældrene, da de flyttede fra Mælkebøtten – for 2 børn var det en god løsning, mens det for andre børn blev nødvendigt med en efterfølgende anbringelse hos en plejefamilie.

De fleste interviewede omsorgspersoner mener, at de kender barnet godt – det gælder både for forældre, plejeforældre og personale på børnehjemmet. Undtagelsen er kendskabet til barnets fortid, hvor alle undtagen forældre svarer, at de ikke føler sig velinformerede om barnets fortid. Disse svar afspejler det forhold, at det sædvanligvis er beskedent, hvor mange informationer plejeforældre og børnehjem modtager, når der flytter et barn ind. Der skal (ifølge Grønlands sociallovgivning) være en kort status med begrundelse for, at barnet ikke kan bo hjemme, samt en handleplan for den nærmeste fremtid, men ud over det er det begrænset, hvad der informeres om. Da de voksne som hovedregel heller ikke taler med barnet om fortiden – og heller ikke om nutiden i den forstand, at der tales om forældrene – må der nødvendigvis være forhold, som er ubekendte for de personer, der har ansvar for at drage omsorg for barnet. De fleste plejeforældre og de fleste fra børnehjemmene svarer da også nej til spørgsmålet om, hvorvidt de kender barnet, som om det var deres eget.

SKOLEGANG

For de 21 børn under 18 år gælder det, at 18 børn går i skole⁷, mens 3 af børnene går i daginstitution. Flertallet af de børn, der går i skole, går i en almindelig klasse, kun enkelte går i en specialklasse, og 2 børn har gået en klasse om.

De børn, der bliver boende i Nuuk og Nuussuaq, vil som regel fortsætte i den skole, de gik i, mens de boede i Mælkebøtten, mens de børn, der flytter andre steder hen, skifter skole.

Omsorgspersonerne er spurgt om, hvordan børnene klarer sig i grønlandsk og i matematik. Kun enkelte børn kan ikke følge med i undervisningen, de fleste oplyses at klare sig i høj grad godt, og resten oplyses at klare sig nogenlunde godt. Mere end halvdelen af børnene vurderes at være blevet dygtigere i skolen og at lære mere i skolen, siden de

---

7. Eventuelt i 1. klasse, hvilket svarer til 0. klasse i Danmark.

flyttede fra Mælkebøtten. Det gælder i særlig grad for de børn, der er flyttet på børnehjem, men også for flere af de øvrige børn. De børn, der klarer sig dårligst, hører oftest til i gruppen af de ældste børn.

Kun for 2 børn oplyses det, at børnene ikke er glade for at gå i skole – de øvrige børn er glade for skolen. Alle voksne omsorgspersoner har haft kontakt med barnets skole – halvdelen er tilfredse med skolen, mens den øvrige halvdel ikke er helt tilfredse, og en enkelt svarer ”ved ikke”.

Samlet ser det således ud til, at børnene generelt har fået en stabil tilknytning til den skole, de går på, når interviewet finder sted. Her skal dog tages det forbehold, at der ikke er samme oplysninger om de unge, der er 18 år eller ældre.

Der er således en stor andel af børnene, hvor det oplyses, at det går godt i skolen, og at de lærer mere og klarer sig bedre end tidligere.

UDDANNELSE

I alt 9 af de unge oplyser, at de har afsluttet deres skolegang. Det er dels de 5 unge, der er 18 år eller ældre, og dels 4 af de øvrige af de ældste børn. 2 af de 9 oplyser, at de er i gang med en uddannelse, de resterende 7 unge er ikke i gang med nogen uddannelse.

De unge er også spurgt om, hvorvidt de har et arbejde. 2 af de 9 oplyser, at de har deltidsarbejde, og 1 oplyser at have et mindre job, hvor der tjenes lømmepenge. De resterende 6 har ikke noget arbejde.

På spørgsmålet om, hvorvidt de søger arbejde (og ønsker arbejde), svarer 4 af de 9 unge, at det gør de, mens 5 af de unge svarer, at det gør de ikke.

BRUG AF ALKOHOL OG HASH

Unge i Grønland har generelt meget tidligt et forbrug af såvel alkohol som hash (se fx Christensen & Baviskar, 2015). En stor del af børnene i denne undersøgelse er da også meget unge, første gang de forsøger sig med alkohol eller hash. For nogle unge handler det om at prøve det, de voksne bruger, og de indleder først et jævnlige forbrug, når de er noget ældre. For andre unge er der tale om et tidligt og kontinuerligt forbrug.

BRUG AF ALKOHOL

11 af de 26 børn/unge, der er interviewet, oplyser, at de aldrig har drukket alkohol, og for 3 børn/unge er der ikke noget svar på spørgsmålet. Det er primært de yngste børn, dvs. børn, der endnu ikke er fyldt 9 år, der oplyser, at de aldrig har drukket alkohol.

De 12 børn, der har drukket alkohol, er spurgt om, hvor gamle de var, første gang de indtog alkohol. I alt 7 børn svarer, at de var mellem 9 og 13 år, mens 5 børn var fra 14 til 17 år gamle den første gang. Ingen var ældre end 17 år, første gang de prøvede at drikke alkohol.

På spørgsmålet om, hvorvidt børnene nogen sinde havde drukket sig fulde, og hvor gamle de i givet fald var, første gang de drak sig fulde, svarer 7, at de var i alderen 9-13 år første gang, 3 var i alderen 14-

17 år, mens 2 var 18 år gamle eller ældre. De børn, der var yngst, første gang de drak alkohol, er samtidig de børn, der var yngst, første gang de var fulde. Man kan selvfølgelig overveje, om børnene virkelig har drukket, mens de har været så unge, og om de virkelig har været fulde. Men i samtaler med Mælkebøttens ansatte er det blevet bekræftet, at en del af børnene har drukket tidligt og også har været fulde i en meget ung alder.

For at få et billede af, hvor meget alkohol fylder i børnenes liv, er der til sidst spurgt om, hvor tit de i dag drikker sig fulde. I alt 5 af de 12 unge, der bekræfter, at de har drukket alkohol, oplyser, at de jævnligt drikker sig fulde i dag. De er fulde fra flere gange om ugen (1 ung) til én til flere gange om måneden (4 unge). Det er især de ældste af de unge, der jævnligt drikker sig fulde.

Det er indtrykket, at de unge, der har et jævnligt stort forbrug af alkohol, bare konstaterer, at de drikker sig fulde – der er ikke nogen, der giver udtryk for, at de anser det for et problem. Der er heller ikke nogen indikationer for, at det er noget, de drøfter med voksne, eller som voksne i det hele taget blander sig voldsomt meget i. De unge har bare et forbrug af alkohol – og sådan er det.

Der er ikke stillet nogen spørgsmål om, hvordan de unge får finansieret deres forbrug af alkohol. Men da de unge som hovedregel ikke har nogen nævneværdige indtægter, kan det fremover være relevant at se nærmere på dette spørgsmål.

BRUG AF HASH

Gennem de senere år har forbruget af hash i Grønland været jævnt stigende. Forbruget ligger fortsat fortrinsvis i den vestlige og sydlige del af landet i det område, der omtales ”på kysten”. Forbruget er beskrevet flere gange, blandt andet i undersøgelsen *Børn i Grønland*, hvor der blev fokuseret på de voksnes forbrug (Christensen, Kristensen & Baviskar, 2009), samt i undersøgelsen *Unge i Grønland*, hvor der er fokuseret på unges forbrug af hash.

I alt 9 af de 26 interviewede børn og unge har prøvet at ryge eller spise hash. I enkelte tilfælde har de kun prøvet det en enkelt gang, de øvrige har flere gange indtaget hash. 13 børn/unge svarer, at de ikke har prøvet at indtage hash, og 4 børn har ikke besvaret spørgsmålet.

Børnene/de unge er spurgt om, hvor gamle de var, første gang de prøvede at ryge eller spise hash. 2 børn svarer, at de var 6-8 år gamle første gang, og 3 børn var 9-13 år gamle – dvs. i alt 5 børn var 13 år eller yngre, første gang de prøvede at indtage hash. Samtidig var der 4 børn/unge, der var mellem 14 og 17 år den første gang, de indtog hash, ingen var ældre end 17 år den første gang, de prøvede det.

4 af de 9 børn, der har prøvet at ryge eller spise hash, har i dag ikke noget fast forbrug af hash. De oplyser, at de kun indtager det sjældent. De sidste 5 af de børn/unge, der har prøvet at ryge eller spise hash, har i dag et næsten dagligt forbrug af hash. De tilhører alle den ældste gruppe børn.

5 unge af samtlige 26 børn/unge, der er interviewet, har et dagligt forbrug af hash. Da de unge, der dagligt bruger hash, hører til i gruppen af de ældste unge, kan man forvente, at andelen af unge, der bruger hash dagligt, vil være endnu højere, når alle 26 børn er blevet 14 år eller mere. Det er derfor et punkt, som det er vigtigt at være opmærksom på.

Ligesom ved forbruget af alkohol har man ikke indtryk af, at de unge anser det for et problem, at de har et dagligt forbrug af hash, ligesom man ikke har indtryk af, at det er noget, de taler med voksne om, eller som der er voksne, der blander sig i. En af de unge, der har et dagligt forbrug af hash, lyste op i et glad smil, da han blev spurgt om, hvor ofte han brugte hash: ”Hver dag”, sagde han og virkede overordentlig tilfreds.⁸

De fleste af de unge, der har et dagligt forbrug af hash, er ikke i gang med nogen uddannelse, har ikke noget arbejde og søger heller ikke noget job. De kan således betegnes som unge, der er i gang med at melde sig ud af samfundet.

Hash er lidt billigere end alkohol, i hvert fald hvis man skal have alkohol nok til at blive fuld, men alligevel er det en daglig udgift. I undersøgelsen har vi ikke stillet spørgsmål om, hvordan alkohol- og hashforbruget finansieres, vi har derfor heller ikke nogen viden om det.

---

8. Et af de interview, der blev gennemført af forskeren.

BØRNEGENES UDSAGN OM LIVSSITUATION OG TRIVSEL

Alle 26 børn og unge, der er flyttet fra Mælkebøtten for 3-5 år siden, er blevet interviewet. Kapitel 4 er baseret på deres svar i interviewene. Svarene fra de 26 børn og unge kan ikke altid uden videre sammenlignes, da der er stor aldersforskel. Alligevel præsenteres udsagnene samlet, med kommentarer i relation til alderen, hvor det er nødvendigt. Tabel 4.1 giver en oversigt over børnenes alder 3-5 år efter fraflytningen.

TABEL 4.1

Børn og unge i undersøgelsen fordelt efter alder ved interview 3-5 år efter fraflytning fra Mælkebøtten. Antal og procent.

Alder	Antal	Procent
6-8 år	7	27
9-13 år	6	23
14-17 år	7	27
18-20 år	6	23
I alt	26	100

TRIVSEL

De fleste af børnene siger, at de for det meste føler sig glade og har det godt. Kun 2 svarer, at de almindeligvis ikke er så glade. Det svarer til resultaterne 1 år efter fraflytningen.

Når det handler om, hvor glade børnene/de unge er for det sted, de bor nu, er svarene lidt mere blandede. 8 børn svarer, at de er meget glade for det sted, de bor nu, og 10 svarer, at de er glade for det sted, hvor de bor. Det er i alt 18 børn, svarende til cirka 70 pct. af alle 26 børn og unge.

De restende 8 børn/unge er enten ikke så glade (i alt 6 børn/unge) eller (slet) ikke glade for det sted, de aktuelt bor, dvs. at i alt 31 pct. af børn/unge i undersøgelsen ikke er glade for det sted, de bor nu. 31 pct. er relativt mange – det svarer til, at knap hver tredje barn/ung ikke er glad for det sted, hvor hun/han bor.

Ser man på, hvilke børn der ikke er så glade for det sted, hvor de bor, er det fortrinsvis de ældste børn, der ikke er så glade. Ser man på bostedets karakter, finder vi, at de børn/unge, der ikke er glade for det sted, de bor, oftere end andre børn bor hos familie (ikke forældre), eventuelt hos en plejefamilie eller i en eller anden form for egen bolig. Børn, der bor hos forældrene, er i de fleste tilfælde glade for bostedet (dog ikke alle). Børn, der bor på et børnehjem eller tilsvarende, er generelt også glade for bopælen.

Mere analytisk fremgår det, at børn, der bor et sted, hvor der er voksne, der giver omsorg, støtte og opmærksomhed (dvs. velfungerende forældre eller personale på et børnehjem,) er de børn, der er glade for det sted, de bor. Børn, der bor på steder, hvor de voksne ikke er til stede for børnene og ikke i samme grad giver omsorg og ikke træder til, når det er nødvendigt (dvs. dårligt fungerende eller fraværende forældre, familiedlemmer eller plejeforældre, eller reelt ikke nogen, der kan tage vare på barnet), ikke er så glade for det sted, hvor de bor. Med de få børn/unge, der deltager i undersøgelsen, kan det ikke blive noget dokumenteret resultat, men det er alligevel interessant at overveje, hvordan man kan hjælpe disse børn og unge.

Børnene/de unge er spurgt om, hvorvidt de voksne på det sted, hvor de bor, har lært dem at kende, og om der er nogen voksne på stedet, som de har snakket godt med. 18 børn/unge (svarende til cirka 70 pct.) mener, at de voksne har lært barnet godt at kende, mens de sidste 8

børn/unge (cirka 30 pct.) ikke mener, at de voksne kender barnet/den unge så godt. Svarene følger i langt de fleste tilfælde svarene på, om barnet er glad for det sted, hvor hun/han bor. Børn, der er glade for det sted, hvor de bor, mener i de fleste tilfælde, at de voksne har lært dem godt at kende.

I alt 17 børn (65 pct.) svarer, at der er mindst én voksen på det sted, hvor de bor, som det har været virkelig godt at snakke med – de øvrige 9 børn har ikke den opfattelse. Igen finder vi, at det er børn/unge, som er glade for det sted, hvor de bor, der mener, at der mindst er én voksen, som det er godt at snakke med.

VENNER OG SOCIALE KONTAKTER

Alle 26 børn/unge svarer, at de har mindst én jævnaldrende, som de er gode venner med. Heraf er der 20, der mener, at de har en ven, som kan hjælpe, hvis der er problemer, 22, der svarer, at de har mindst én jævnaldrende, som de kan dele deres tanker med, og 19, der har en jævnaldrende, de kan sige deres mening til. Det vil sige, at der er 6 børn/unge, der ikke har en jævnaldrende, der kan hjælpe dem, 4 børn/unge, der ikke har en jævnaldrende, de kan dele deres tanker med, og 7 børn/unge, der ikke har en jævnaldrende, de kan sige deres mening til.

Det er selvfølgelig begrænset, hvad man kan konkludere helt sikkert på basis af disse tal. Sammenholdes svarene med børnenes/de unges alder, finder vi, at det hovedsageligt er de ældste (14 år og ældre), der ikke har jævnaldrende, der kan hjælpe dem, som de kan dele deres tanker med, og som de kan sige deres mening til. Dette er igen en indikation på, at der i særlig grad er vanskeligheder for de ældste børn/unge.

Dette behøver ikke nødvendigvis at betyde, at de ældste har flere vanskeligheder end de yngre børn. Der kan i lige så høj grad være tale om en afspejling af det forhold, at de yngste børn i højere grad fortsat lever et sted, hvor der er voksne, der kan og magter at drage omsorg for dem, fx på et børnehjem.

Samtidig skal det bemærkes, at der er 23 børn/unge (88 pct.), der svarer, at de har jævnaldrende, som de altid kan lave noget sammen med, mens 3 unge ikke har dette og således i højere grad må betegnes som ensomme.

SELVTILLID OG TILFREDSHED MED LIVET

Der er stillet en række spørgsmål, der belyser børnenes/de unges selvtillid og tilfredshed med livet. Generelt har børnene/de unge en god selvtillid og en god tilfredshed med livet, men der er nogle, der skiller sig ud. Igen ses den samme opdeling i datamaterialet, som der er redegjort for tidligere, nemlig at det primært er en gruppe af de lidt ældre børn/unge, der svarer negativt på spørgsmålene. Tabel 4.2 viser svarene opgjort efter, om børnene/de unge giver udtryk for en positiv selvopfattelse og tilfredshed med livet, mens tabel 4.3 viser svarene opgjort efter, om børnene/de unge giver udtryk for en negativ selvopfattelse.

TABEL 4.2

Børn og unge i undersøgelsen fordelt efter enighed i udsagn om selvtillid og tilfredshed med livet. Antal.

Udsagn	Ja	Nej	Uoplyst/ved ikke
Jeg er tilfreds med mig selv	20	3	3
Jeg har en del gode egenskaber	18	1	7
Jeg er i stand til at gøre noget lige så godt som de fleste andre	18	4	4
Jeg synes, jeg er et menneske, der har en værdi. Jeg er lige så værdifuld som andre	21	2	3
Jeg har en positiv holdning over for mig selv	17	3	6

Det fremgår af svarene i tabel 4.2, at de fleste børn har et positivt svar på spørgsmålene om selvtillid og tilfredshed med livet. Men der er en hel del uoplyste svar, som betyder, at resultatet er sværere at fortolke. De uoplyste svar skyldes enten, at barnet/den unge ikke har vidst, hvordan hun/han ville svare, eller det kan skyldes, at nogle af spørgsmålene ikke er stillet. Specielt de yngste børn har ikke fået stillet alle spørgsmål.

Kun en mindre del af børnene/de unge svarer nej til de stillede spørgsmål og giver således i hvert enkelt tilfælde udtryk for dels en lavere selvtillid og dels en lavere tilfredshed med livet. Det er ofte de samme børn, der svarer nej til flere spørgsmål, og det er ofte de lidt ældre børn/unge, der giver de negative svar.

TABEL 4.3

Børn og unge i undersøgelsen fordelt efter svar på spørgsmål og enighed i udsagn om negativ selvopfattelse og lav tilfredshed med livet. Antal.

Udsagn	Ja	Nej	Uoplyst/ved ikke
Har du nogensinde forsøgt at begå selvmord eller tænkt på det?	5	17	4
Ind imellem synes jeg, at jeg ikke duer til noget	6	16	4
Jeg har meget, jeg ikke er stolt af	8	7	11
Jeg føler mig af og til helt nyttesløs	8	12	6
Jeg ville ønske, jeg kunne have mere respekt for mig selv	17	5	4
Jeg er tilbøjelig til at tro, at jeg er mislykket	7	13	6

I tabel 4.3 er det ja-svarene, der udtrykker lav selvtilid og lav tilfredshed med livet. Der er en del ja-svar. Mest iøjnefaldende er, at der er 17 børn/unge, der svarer, at de ville ønske, de kunne have mere respekt for sig selv – også, at der er 8, der ikke har meget, de føler sig stolte af, 8, der føler sig helt nyttesløse, og 7, der er tilbøjelige til at tro, at de er mislykkede. Også her er der en hel del besvarelser, som er uoplyste, enten fordi barnet/den unge ikke har vidst, hvad vedkommende skulle svare, eller fordi spørgsmålet ikke er stillet.

Ligesom ved de udsagn, der udtrykker en positiv selvtilid og en positiv selvopfattelse, er tendensen i svarene, at det er de samme børn/unge, der udtrykker lav selvtilid og lav tilfredshed med livet, og at der er flest af de ældre børn/unge, der giver disse svar, undtagen i forbindelse med udsagnet: ”Jeg ville ønske, jeg kunne have mere respekt for mig selv”.

FORÆLDRES OG OMSORGSPERSONERS VURDERING AF LIVSSITUATION OG TRIVSEL

Omsorgspersonernes vurdering er baseret på interview (ud fra strukturerede spørgeskemaer) for alle de børn, der endnu ikke er fyldt 18 år, i alt 21 børn. Der er således 5 unge, der ikke er resultater om i dette kapitel.

Nogle børn har boet mere end ét sted, efter at de flyttede fra Mælkebøtten, men de fleste børn har boet i længere tid det sted, hvor de bor, da interviewet finder sted, også selvom de eventuelt har boet et andet sted først. Kun få børn har boet mange forskellige steder, efter at de er flyttet fra Mælkebøtten.

I alt 7 børn bor hos deres biologiske mor/far på interviewtidspunktet. Det almene indtryk er, at der for disse børn er en almindelig, god barn-forældrerelation, der svarer til, hvad man kan forvente blandt børn og forældre.

Det skal her bemærkes, at der er 3 af de børn, der bor hos deres mødre/forældre på interviewtidspunktet, der har haft bedre forhold til deres forældre, end de øvrige børn, før de flyttede ind i Mælkebøtten. Disse børn flyttede ind i Mælkebøtten, fordi deres mor blev akut fysisk eller psykisk syg. Børnene kunne ikke blive passet af familien, da moren levede alene med sit barn og ikke havde en familie, der boede i Nuuk. Det var forskelligt, hvor længe disse 3 børn blev boende i Mælkebøtten eller et andet sted end hos deres mor, men da de flyttede tilbage til deres mor, havde hun ressourcer til at tage sig af dem.

OMSORGSPERSONERNES KENDSKAB TIL BARNET

Spørgsmålene til de 14 interviewede omsorgspersoner, der ikke er barnets forældre, vedrører, hvilket kendskab de har til barnet.

9 af de 14 interviewede omsorgspersoner mener, at de har lært barnet godt at kende, mens de har haft ansvaret for barnets omsorg. De fleste af de interviewede omsorgspersoner synes, de kender barnet godt, når det handler om alle dagligdags ting. Generelt oplyser omsorgspersonerne, at de trøster barnet, når det er ked af det. De fleste af de interviewede omsorgspersoner kender barnets kammerater, og de følger i rimelig grad med i de større børns skolegang og i livet i daginstitutionen for de mindre børn.

Der er flere omsorgspersoner, der bemærker, at barnet har en del mørke erfaringer, som de ikke kender. Samtidig svarer de fleste (12 af de 14 interviewede omsorgspersoner), at barnet i høj grad lever sit eget liv. Kun cirka halvdelen af omsorgspersonerne mener, at barnet støtter sig meget til dem.

Der er kun et beskedent kendskab til barnets tidligere tilværelse. 9 af de 14 interviewede omsorgspersoner, der ikke er barnets forældre, føler ikke, at de er velinformede om barnets fortid. Dette afspejler formentlig dels, at der sædvanligvis ikke afgives nogen særlige informationer om barnets fortid, når det anbringes uden for hjemmet, og dels, at der sjældent tales om sådanne forhold, når et barn først er blevet anbragt uden for hjemmet.

Det samlede billede er således, at børnene får omsorg og opmærksomhed i den daglige tilværelse, men ikke i nogen særlig grad får opmærksomhed og støtte i forhold til tidligere vanskelige opvækstvilkår. Dette betyder, at en hel del af børnene formentlig er ensomme, netop hvad angår deres tidligere vanskelige liv, ligesom det betyder, at børnene i princippet fortsat ikke har noget markant styrket beredskab til at tackle både gamle og nye vanskeligheder, specielt ikke på det sociale område.

BARNETS TEMPERAMENT OG VÆREMÅDE

7 af børnene bliver beskrevet som meget temperamentsfulde, 11 som børn med et helt almindeligt temperament, og 3 børn beskrives som meget rolige børn. I forhold til omsorgspersonernes vurdering 1 år efter

udflytningen (Christensen, 2013) er der flere børn end tidligere, der 3-5 år efter fraflytningen bliver beskrevet som temperamentsfulde.

I alt 14 af de 21 børn (dvs. to tredjedele) bliver beskrevet som meget eller i nogen grad åbne og lette at komme i kontakt med, mens de øvrige 7 børn i højere grad kan være både åbne og lukkede i deres kontakt med voksne. Ved interviewene 1 år efter fraflytningen blev kun en tredjedel af børnene vurderet som åbne og lette at komme i kontakt med – her ser der således ud til at være sket en positiv udvikling for nogle børn. De børn, der bliver beskrevet som lukkede i deres kontakt 3-5 år efter fraflytning, blev i vid udstrækning også beskrevet som lukkede 1 år efter fraflytningen.

For de 21 børn, hvor der blev foretaget et interview med barnets forælder/omsorgsperson, blev der blandt andet stillet en række spørgsmål, der alle tager udgangspunkt i the Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ-spørgsmålene).⁹ Både da børnene flyttede ind i Mælkebøtten, da de fraflyttede Mælkebøtten og 1 år efter fraflytningen blev der fundet, at børnenes samlede score lå under, hvad der generelt gælder for børn i Grønland (se Christensen, Kristensen & Baviskar, 2009). Det samme gælder 3-5 år efter fraflytningen. Der kan være mindre afvigelser for det enkelte barn, og der er enkelte børn, der scorer inden for det normale område, men for de fleste børn er der tale om en lavere score.

Den lavere score betyder, at børnene har et vanskeligere liv, end deres jævnaldrende har. Af den undersøgelse, der blev gennemført i 2013, fremgik det, at børnene generelt får det bedre, mens de bor i Mælkebøtten (Christensen, 2013). Børnene ser også opholdet som positivt, når de flytter, men de har stadigvæk stort set lige så få ressourcer, som de havde, da de flyttede ind, ligesom de fortsat har færre ressourcer 1 år efter fraflytningen.

Situationen med færre ressourcer gælder fortsat 3-5 år efter fraflytningen. Der er således ikke tale om, at børnene ”kommer sig” eller lærer at tackle ting, de ikke tidligere har magtet. Noget lærer de, når de bliver ældre, men de har det fortsat sværere end de fleste andre jævnaldrende børn.

Omsorgspersonerne beskriver, at børnene kan have svært ved at holde sig i ro i længere tid, og at de kan være nemme at distrahere og have let ved at miste koncentrationsevnen. Denne beskrivelse gælder i særlig grad de børn, der har det sværest målt på andre områder. Nogle børn kan være triste og/eller kan være lette at skræmme. Adskillige børn har

---

9. Se www.sdqinfo.com.

(ligesom da de flyttede ind i Mælkebøtten) fortsat ikke rigtigt nogen bedste ven, og mange børn har fortsat konflikter med jævnaldrende.

Man får således et billede af sårbare børn med få ressourcer, der fortsat lever et liv, der stiller krav til dem, som de har svært ved at indfri. Måske er det en del af forklaringen på, at der en del af de unge (hvis omsorgspersoner, såfremt de har nogen, ikke er blevet interviewet) trækker sig fra livet i et forbrug af hash og/eller alkohol (jf. kapitel 3).

SVAR FRA FORÆLDRE OG ANDRE OMSORGSPERSONER

En række spørgsmål er besvaret af både forældre og andre omsorgspersoner. Svarene dækker således forholdene for alle de 21 børn, hvor der er gennemført interview med forældre eller omsorgspersoner.

Der er en række helt konkrete spørgsmål om depressive træk/depressive reaktioner. 5 børn beskrives som børn, der ofte virker triste, mens 2 børn beskrives som børn, der har mere depressive træk.

Ingen omsorgspersoner/forældre har bemærket, at der var børn, der havde selvmordstanker. I kapitel 4 så vi, at der var i alt 5 børn (heraf 2 ældre end 18 år), der svarede, at de havde overvejet selvmord. Dette understreger, at der er mange svære ting, der formentlig ikke tales om.

17 forældre/omsorgspersoner mener, at barnet for det meste er nemt eller nogenlunde nemt at opdrage, mens 3 børn bliver beskrevet som svære eller for det meste svære at opdrage (for 1 barn er spørgsmålet uoplyst).

I alt 4 af de 21 børn menes at have været udsat for seksuelle overgreb efter fraflytning.

AT BLIVE SLÅET ELLER AT SLÅ ANDRE BØRN

13 af de 21 børn, hvor der er oplysninger fra forældre eller omsorgspersoner, er blevet slået af andre børn i løbet af de seneste år, mens 9 børn selv har slået andre børn. De 9 børn, der har slået andre børn, er som hovedregel også selv blevet slået.

Samtidig er 9 børn blevet drillet mere, end andre børn er blevet drillet i løbet af de seneste år, mens 11 børn oplyses at have drillet andre børn mere end almindeligt.

Det er svært at vurdere, i hvilket omfang børnene bliver slået/slår selv, og i hvilket omfang de bliver drillet/selv driller. Resultaterne

peger dog mest i den retning, at det er omkring halvdelen af børnene, der (i hvert fald i perioder) lever med disse forhold i deres dagligdag. Mens børnene boede i Mælkebøtten, var det at blive slået og drillet (samt selv at slå og drille) et væsentligt tema i hverdagen, da netop det at tackle uenigheder og konflikter med andre midler end vold, var noget, næsten alle børnene havde svært ved (se Christensen, 2013).

Trods de mange konflikter vurderes 20 af de 21 børn alligevel at være med i et fællesskab med jævnaldrende børn.

KONTAKT MED POLITIET

Flertallet af de 21 børn har ikke haft nogen kontakt med politiet i løbet af de seneste år. 2 har haft kontakt med politiet på grund af indbrud, 2 har haft kontakt med politiet på grund af biltyveri, og 2 har været i kontakt med politiet på grund af hærværk.

FRITIDSINTERESSER

De fleste børn havde ikke nogen fritidsinteresser, da de flyttede ind i Mælkebøtten. En del af indsatsen i Mælkebøtten handlede om at støtte børnene til at få en fritidsinteresse, så de dels havde noget, de kunne finde spændende at deltage i, dels havde et sted, hvor de kunne få relationer til andre børn. Da børnene flyttede fra Mælkebøtten, havde de fleste da også fundet en fritidsinteresse.

Ved interviewet 3-5 år efter fraflytningen havde 8 børn ikke nogen fritidsinteresse, mens 13 børn havde.

De 13 børn havde håndbold, fodbold, dans, gymnastik, korsang, syning, benskærerarbejde, karate og forskellige klubaktiviteter som fritidsinteresse. Desuden var der 4, der løb på ski, og 3, der dyrkede svømning. I de tilfælde, hvor børnene har en fritidsinteresse, er der tale om, at de fortsat har den fritidsinteresse, de begyndte på, mens de boede i Mælkebøtten.

KONTAKT MED BIOLOGISKE FORÆLDRE

Omkring tre fjerdedele af de interviewede omsorgspersoner har haft kontakt med barnets biologiske mor og/eller far. Halvdelen har kontakt med en eller begge forældre mindst én gang om måneden, og de fleste har oftere kontakt. Omkring halvdelen har desuden haft kontakt med andre voksne fra deres biologiske familie, fx bedsteforældre, onkler, tanter og søskende. I de fleste tilfælde er der tale om jævnlige kontakter, selvom der ikke altid er kontakt hver måned.

Alle børn på nær et enkelt barn, der har boet hos andre end deres forældre, har haft kontakt med deres mor og/eller far, efter at de er flyttet ind i en plejefamilie eller på et børnehjem. Som hovedregel har der været kontakt til både mødre og fædre. I nogle tilfælde er der en gensidig god og varm kontakt, i andre tilfælde er der ikke særlig megen kontakt. I halvdelen af familierne oplyses det, at moren og/eller faren drager omsorg for barnet, mens der i den anden halvdel er omvendte omsorgsroller, hvor det er barnet, der føler et stort ansvar for sine forældre.

For omkring halvdelen af børnene har velfærdsforvaltningen i Kommuneqarfiq Sermersooq¹⁰ lavet en fast aftale med barnets forældre om kontakten mellem børn og forældre, hvor ofte der skal være kontakt, om det skal være på børnehjemmet, hos plejeforældrene eller hjemme hos de biologiske forældre, samt om hvor lang tid kontakten skal vare (fx om barnet skal overnatte hos forældrene). For cirka halvdelen af de børn, hvor der er en aftale, bliver aftalen som regel overholdt af forældrene, mens det for den anden halvdel af børnene gælder, at forældrene har problemer med at overholde aftalen. Ofte er der tale om, at forældrene glemmer aftalen, eller at de ikke mener, de har det godt nok til, at det er en god ide at være sammen med barnet. Ofte har forældrene aktuelt drukket for meget alkohol.

Omkring halvdelen af børnene oplyses at være stærkt knyttede til deres bedsteforældre, og det samme gælder for tilknytningen til søskende. Selvom børnene i de fleste tilfælde ikke bor sammen med deres søskende, oplyses omkring halvdelen at være stærkt knyttede til enten yngre eller ældre søskende.

Om de børn, der ikke bor sammen med deres forældre, oplyser omsorgspersonerne i næsten alle tilfælde, at de forventer, at børnene bliver boende barndommen ud. De fleste har ikke nogen viden om, hvor det enkelte barn skal flytte hen, når det fylder 18 år og ikke længere kan være anbragt hos en plejefamilie eller på et børnehjem. Næsten alle omsorgspersoner oplyser, at barnet er tilfreds med beslutningen om, at det skal bo hos plejeforældrene/på børnehjemmet. Det oplyses også, at hovedparten af børnenes forældre er tilfredse med beslutningen.

---

10. Kommunens socialforvaltning.

KONTAKT MED VELFÆRDSFORVALTNINGEN

I alt 4 plejefamilier/børnehjem har været i kontakt med velfærdsforvaltningen for at få hjælp til at klare at have et nyt barn boende, 3 af disse familier har fået hjælp.

Aktuelt er der 2 børn, der modtager psykologhjælp via velfærdsforvaltningen, og 3 børn, der har fået en personlig rådgiver.

SAMMENFATNING

Undersøgelsen følger op på, hvordan det er gået for de udsatte grønlandske børn, der er flyttet fra Mælkebøttens døgnafdeling for 3-5 år siden. I alt 31 børn er flyttet fra Mælkebøtten i den periode, og i alt 26 børn er blevet kontaktet og har deltaget i et struktureret interview, der har været afpasset efter barnets alder. Ud over børnene er forældrene eller de voksne, der aktuelt har ansvaret for børnene (børnenes omsorgsperson), blevet interviewet. I alt 21 forældre/omsorgspersoner er blevet interviewet. Da 5 af børnene var 18 år eller ældre på interviewtidspunktet, er der for disse unge kun gennemført interview med den unge selv.

Nogle få børn lever et helt almindeligt, godt liv. Det er børn, hvor forældrene havde ressourcer, før børnene flyttede ind i Mælkebøtten. Der skete noget akut i forældrenes liv (sygdom), så de ikke selv kunne passe disse børn, og børnene flyttede derfor ind i Mælkebøtten. Da forældrene fik det bedre, flyttede de hjem igen.

De øvrige børn havde haft et betydeligt vanskeligere liv, før de flyttede ind i Mælkebøtten. De havde som hovedregel haft forældre med store alkoholproblemer, hvor forældrene ikke havde taget vare på dem. De lidt større børn havde ofte svært ved at klare sig i skolen, både fagligt og socialt. Stort set ingen børn havde venner, som de kunne snakke med og være sammen med. Samlet set klarede de sig dårligere end andre børn i Grønland. Under opholdet i Mælkebøtten blev der fokuseret på disse

ting, specielt på hvordan man kunne blive bedre til at samarbejde med andre og til at løse konflikter uden brug af vold og uden fuldstændig at trække sig fra livet. Mælkebøttens medarbejdere gjorde desuden meget ud af at lære børnene almindelige færdselsregler for socialt samvær og ud af at lave ting sammen med børnene samt være til stede for børnene og at tale med dem. Alle børn på nær et enkelt oplevede at få en god ven blandt de andre børn, der boede i Mælkebøtten.

Den undersøgelse, der blev gennemført 1 år efter fraflytningen fra Mælkebøtten, viste, at børnene generelt havde en positiv opfattelse af opholdet i Mælkebøtten. Samtidig kunne det konstateres, at de fortsat havde få ressourcer, og at de generelt klarede sig dårligere end andre børn i Grønland.

De børn, der klarede sig bedst, var børn, der var flyttet på et børnehjem eller tilsvarende, da de flyttede fra Mælkebøtten. Mens de børn, der havde haft det sværeste liv, var børn, der var flyttet tilbage til forældrene eller eventuelt boede hos andre familiemedlemmer. Disse børn havde boet forskellige steder i forskellige dele af Grønland, og enkelte havde flyttet flere gange på få år.

3-5 år efter fraflytningen fra Mælkebøtten er situationen stort set uændret. Børnene har fortsat en positiv erindring om opholdet i Mælkebøtten, de fleste børn har mindst en enkelt ven, men generelt har børnene færre ressourcer og klarer sig dårligere end andre børn i Grønland. Igen skal det bemærkes, at børn, der oprindeligt kom fra fungerende familier, har det ligesom andre børn, og at børn, der er flyttet på børnehjem eller lignende lige efter fraflytningen fra Mælkebøtten (og som fortsat bor på børnehjemmet), klarer sig lidt bedre.

En del børn kan karakteriseres som børn med en lav selvtillid, og lidt flere giver udtryk for en negativ selvopfattelse og en lav tilfredshed med livet. En del børn beskrives som triste eller som børn med mere depressive træk.

Mere end halvdelen af børnene har ofte konflikter med deres jævnaldrende, bliver slået og slår selv, ligesom de ofte bliver drillet eller selv driller andre børn. Alligevel vurderer børnenes forældre og omsorgspersonerne, at børnene er med i et fællesskab med jævnaldrende børn.

STATUS 3-5 ÅR EFTER FRAFLYTNING

Hvad kan man i dag sige om børnenes udbytte af at have boet i Mælkebøtten? Det er svært at sige noget præcist, i og med at det er umuligt at vide, hvordan de ville have haft det, hvis de ikke havde boet i Mælkebøtten. Børnene kan alle huske opholdet i Mælkebøtten, og de har næsten alle et ubetinget positivt billede af opholdet. Opholdet har derfor formentlig givet dem noget, de ellers ikke ville have haft. Det har været en periode med rimeligt rolige forhold, med godt samvær med andre børn og ikke mindst med voksen opmærksomhed. Børnene fik mindre voksent ansvar, end de i mange tilfælde havde haft, før de flyttede ind. Man kan måske sige, at opholdet i Mælkebøtten gav børnene mulighed for at opleve mere barndom, end de ellers ville have gjort.

Desuden har opholdet formentlig betydet, at børnenes sager er blevet bedre fulgt i den kommunale socialforvaltning (velfærdsforvaltningen), end hvad der ellers ville have været tilfældet, simpelthen fordi der har været flere, der har fulgt sagen, og sagen i højere grad har været drøftet. Måske har det betydet, at der er truffet andre (og måske bedre) beslutninger om, hvad der skulle ske videre frem, end der ellers ville have været.

Men uanset hvad det har betydet for børnene at bo i Mælkebøtten, er de i de fleste tilfælde fortsat børn, der har et svært liv, som de har få ressourcer til at tackle. De yngste børn har et bedre liv end de ældre børn, men det er muligt, at de vil møde de samme vanskeligheder, når de selv bliver ældre.

Det mest iøjnefaldende problem er, at der kun er enkelte af de unge, der har afsluttet folkeskolen, som er i gang med en videre uddannelse eller eventuelt har et mindre job. De fleste svarer, at de ikke er i gang med nogen uddannelse, og at de heller ikke har noget ønske om at komme i gang med en uddannelse, ligesom de fleste svarer, at de ikke har noget arbejde og heller ikke søger arbejde. Desuden er der 5 unge, der fortæller, at de jævnligt drikker sig fulde, og 5 unge, der fortæller, at de dagligt indtager hash.

I alt 9 unge har afsluttet deres skolegang, og det er blandt 7 af disse unge, at de unge, der ikke ønsker at komme i gang med en uddannelse, ikke har noget arbejde, jævnligt drikker sig fulde og dagligt ryger hash, skal findes.

PERSPEKTIVER

Forholdene for de 7 unge (omtalt ovenfor), der har det sværest, er ikke gode, når man skal tænke på længere sigt. De unge vil formentlig sige, at de har et helt godt liv lige nu, og så længe de kun tænker kort tid frem, kan det godt være rigtigt. Men på længere sigt (og måske også allerede nu) er det ikke godt.

De unge er i gang med at melde sig ud af samfundet. De vil formentlig alligevel få børn i en ung alder, og i løbet af en kortere årrække kan der være nogle disse børn, der står samme sted, som deres forældre stod, dengang børnene flyttede i Mælkebøtten. For at den onde cirkel skal brydes, skal der med andre ord ske noget mere.

Det er ikke nødvendigvis Mælkebøtten, der skal påtage sig den videre opgave – de unge er trods alt i gang med at blive voksne og hører ikke længere til i en institution for børn med et svært liv.

Måske vil det rigtige være at lave nogle særlige tiltag for børn/unge, der er flyttet fra Mælkebøtten, hvor man tager udgangspunkt i, at de har færre ressourcer end andre jævnaldrende børn og derfor har brug for mere støtte – måske en mentorordning.

Eventuelt kunne Mælkebøtten etablere et nyt projekt, hvor man arbejdede med sådanne forhold, det kunne være i form af et nyt projekt, hvor man holder kontakt med de unge. Men det kunne også være kommunen, der påtog sig en sådan opgave. Det overordnede mål kunne være at sikre, at de unge får en uddannelse, at de er med i et socialt fællesskab, hvor de kan klare sig, og at de ikke indleder stort alkoholforbrug eller et dagligt hashforbrug. Det er naturligvis lettere at foreslå dette, end det er at gøre det, men hvis de unge for alvor skal støttes i at bryde fortidens destruktive mønstre, kræves en kontinuerlig og langsigtet indsats. Det ikke tilstrækkeligt at slippe de unge, når de fylder 18 år.

LITTERATUR

- Bjerregaard, P. & I.K. Dahl-Petersen (red.) (2008): *Befolkningsundersøgelsen i Grønland 2005-2007. Levevilkår, livsstil og helbred*. SIF's Grønlandsskrifter nr. 18. København: Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
- Christensen, E. (2013a): *Ung i det grønlandske samfund. Unges viden om og holdning til sociale problemer og muligheder*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 13:16.
- Christensen, E. (2013b): *Børn i Mælkebøtten. Fra socialt udsat til mønsterbryder?* København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 13:30.
- Christensen, E. (2006): *Oprækst med særlig risiko. Indkredsning af børn med behov for en tidlig forebyggende indsats*. København: Socialforskningsinstituttet, 06:04.
- Christensen, E. (2004): *7 års børneliv. Velfærd, sundhed og trivsel hos børn født i 1995*. København: Socialforskningsinstituttet, 04:13.
- Christensen, E. (1998): *Anbringelser af børn. En kvalitativ analyse af processen*. København: Socialforskningsinstituttet, 02:98.
- Christensen, E. & S. Baviskar (2015): *Unge i Grønland. Med fokus på seksualitet og seksuelle overgreb*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 15:12.

- Christensen, E. & T. Egelund (2002): *Børnesager. Evaluering af den forebyggende indsats*. København: Socialforskningsinstituttet, 02:10.
- Christensen, E. & H. Hansen (2011): *Den sociale indsats for børn og unge i Grønland. Kortlægning af aktiviteterne 2011*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 11:24.
- Christensen, E., L.G. Kristensen & S. Baviskar (2009): *Børn i Grønland. En kortlægning af 0-14-årige børns og familiers trivsel*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 09:01.
- Christensen, L.G. Kristensen & S. Baviskar (2009): *Kalaallit Nunaanni Meeqqat. Meeqqat 0-imiit 14-it ilanngullugit ukiullit ilaqutarillu atugaris-saarnerannik misissuineq*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 09:02.
- Curtis, T., K.H. Larsen, C.P. Pedersen, I. Olesen, K. Sørensen, M.E. Jørgensen & P. Bjerregaard (2006): ”Unge trivsel i Grønland 2004”. *INUSSUK – Arktisk Forskningsjournal*, 2006(1), s. 3-119.
- Departementet for Familie, Kirke, Kultur og Ligestilling (2011): *Redegørelse om børne- og ungestrategien*. Nuuk: Departementet.
- Folkver, P. & F. Hvilsom (1994): *Af den indre styrke. Beretninger om liv og død trehundrede kilometer nord for polarcirklen*. Nuuk: Atuakkiorfik.
- Kahlig, W. & N. Banerjee (red.) (2007): *Børn og unge i Grønland – en antologi*. Nuuk: MIPI Ilisimatusarfik. Milik publishing.
- Ørsgaard, K. (2009): *Børne- og Ungehuset Mælkebøtten: Evaluering 2008*. Nuuk: Børne- og Ungehuset Mælkebøtten.

SFI-RAPPORTER SIDEN 2014

SFI-rapporter kan købes eller downloades gratis fra www.sfi.dk. Enkelte rapporter er kun udkommet som netpublikationer, hvilket vil fremgå af listen nedenfor.

- 14:01 Bach, H.B. & M.R. Larsen: *Dagpengemodtageres situation omkring dagpengeophør*. 135 sider. e-ISBN: 978-87-7119-223-0. Netpublikation.
- 14:02 Loft, L.T.G.: *Parinterventioner og samlivsbrud. En systematisk forskningsoversigt*. 81 sider. e-ISBN: 978-87-7119-225-4. Netpublikation.
- 14:03 Ager, L.G. & H.K. Hansen: *Flytninger fra byer til land- og yderområder. Højtuddannede og socialt udsatte gruppers flytninger fra bykommuner til land- og yderkommuner – Mønstre og motiver*. 169 sider. e-ISBN: 978-87-7119-226-1. Netpublikation.
- 14:04 Christensen, E.: *2 år efter starten på Nakuusa*. 57 sider. e-ISBN: 978-87-7119-228-5. Netpublikation.
- 14:05 Christensen, E.: *NAKUUSAP aallartimmalli ukiut marluk qaangiunneri*. 61 sider. e-ISBN: 978-87-7119-230-8. Netpublikation.
- 14:06 Bengtsson, S., L.B. Larsen & M.L. Sommer: *Dødfødte børn og deres livsbetingelser*. 147 sider. ISBN: 978-87-7119-232-2. e-ISBN: 978-87-7119-233-9. Vejledende pris: 140,00 kr.

- 14:07 Larsen, L.B., S. Bengtsson & M.L. Sommer: *Døve og dobbelte mennesker. Hverdagsliv og levevilkår*. 169 sider. ISBN: 978-87-7119-234-6. e-ISBN: 978-87-7119-235-3. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 14:08 Oldrup, H. & A.-K. Højen-Sørensen: *De aldersopdelte fokusområder i ICS. Kvalificeringen af den socialfaglige metode*. 189 sider. e-ISBN: 978-87-7119-236-0. Netpublikation.
- 14:09 Fridberg, T. & L.S. Henriksen: *Udviklingen i frivilligt arbejde 2004-2012*. 304 sider. ISBN: 978-87-7119-237-7. e-ISBN: 978-87-7119-238-4. Vejledende pris: 300,00 kr.
- 14:10 Lauritzen, H.H.: *Ældres ressourcer og behov i perioden 1997-2012. Nyeste viden på baggrund af aldredata-basen*. 142 sider. ISBN: 978-87-7119-239-1. e-ISBN: 978-87-7119-240-7. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 14:11 Larsen, M.R. & J. Høgelund: *Litteraturstudie af handicap og beskæftigelse*. 202 sider. ISBN: 978-87-7119-241-4. e-ISBN: 978-87-7119-242-1. Vejledende pris: 200,00 kr.
- 14:12 Bille, R. & H. Holt: *Kommunal praksis på arbejdsskadeområdet. En kvalitativ analyse af fire jobcentres håndtering af arbejdsskader*. 102 sider. e-ISBN: 978-87-7119-244-5. Netpublikation.
- 14:13 Rosdahl, A.: *Fra 15 år til 27 år. PISA 2000-eleverne i 2011/12*. 160 sider. ISBN: 978-87-7119-245-2. e-ISBN: 978-87-7119-246-9. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 14:14 Bengtsson, S., K. Bengtsson, A.A. Kjær, M. Damgaard & C. Kolding-Sørensen: *Hvilken forskel gør en tilkendelse af førtidspension?* 144 sider. ISBN: 978-87-7119-247-6. e-ISBN: 978-87-7119-248-3. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 14:15 Bach, H.B.: *Skadelidtes reaktion på en verserende arbejdsskadesag*. e-ISBN: 978-87-7119-249-0. Netpublikation.
- 14:16 Weatherall, C.D., H.H. Lauritzen, A.T. Hansen & T. Termansen: *Evaluerings af "Fast tilknyttede læger på plejecentre". Et pilotprojekt*. 160 sider. ISBN: 978-87-7119-250-6. e-ISBN: 978-87-7119-251-3. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 14:17 Pontoppidan, M., N.K. Niss: *Instrumenter til at måle små børns trivsel*. 78 sider. e-ISBN: 978-87-7119-252-0. Netpublikation
- 14:18 Ottosen, M.H., A. Liversage & R.F. Olsen: *Skilsmissebørn med etnisk minoritetsbaggrund*. 256 sider. ISBN: 978-87-7119-253-7. e-ISBN: 978-87-7119-254-4. Vejledende pris: 250,00 kr.

- 14:19 *Antidemokratiske og ekstremistiske miljøer i Danmark. En kortlægning.* 86 sider. E-ISBN: 978-87-7119-255-1, Netpublikation
- 14:20 Amilon, A.G., P. Rotger & A.G. Jeppesen: *Danskernes pensionsopsparinger og indkomster 2000-2011.* 160 sider. ISBN: 978-87-7119-256-8. e-ISBN: 978-87-7119-257-5. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 14:21 Jonasson, A.B.: *Konsekvenser af dagpengeperiodens halvering.* 112 sider. ISBN: 978-87-7119-258-2. e-ISBN: 978-87-7119-259-9. Vejledende pris: 100,00 kr.
- 14:22 Siren, A. & S.G. Knudsen: *Ældre og digitalisering. Holdninger og erfaringer blandt ældre i Danmark.* 128 sider. ISBN: 978-87-7119-260-5. e-ISBN: 978-87-7119-262-2. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 14:23 Christoffersen, M.N., A.-K. Højen-Sørensen & L. Laugesen: *Daginstitutionens betydning for børns udvikling. En forskningsoversigt.* 192 sider. ISBN: 978-87-7119-266-7. e-ISBN: 978-87-7119-262-9. Vejledende pris: 190,00 kr.
- 14:24 Keilow, M., A. Holm, S. Bagger & S. Henze-Pedersen: *Udvikling af trivselsmålinger i folkeskolen. En pilotundersøgelse.* 180 sider. e-ISBN: 978-87-7119-263-6. Netpublikation.
- 14:25 Christensen, C.P., I.G. Andersen, P. Bingley & C.S. Sonneschmidt: *Effekten af It-støtte på elevers læsefærdigheder.* 80 sider. ISBN: 978-87-7119-264-3. e-ISBN: 978-87-7119-265-0. Vejledende pris: 80,00 kr.
- 14:26 Larsen, M.R. & J. Høgelund: *Handicap, uddannelse og beskæftigelse.* 78 sider. e-ISBN: 978-87-7119-267-4. Netpublikation
- 14:27 Jakobsen, V., S. Jensen, H. Holt & M. Larsen: *Virksomheders sociale engagement. Årbog 2014.* 208 sider, ISBN: 978-87-7119-268-1. e-ISBN: 978-87-7119-269-8. Pris: 200,00 kr.
- 14:28 Pejtersen, J.H. & T. Dyrvig: *Forebyggelse af udadreagerende adfærd hos ældre med demens.* 96 sider. ISBN: 978-87-7119-270-4. e-ISBN: 978-87-7119-271-1. Pris: 90,00 kr.
- 14:29 Bengtsson, S., L.N. Johansen & C.E. Andersen: *Hjemmetræning. Evaluering af regelsættet om hjælp og støtte efter Servicelovens § 32 st. 6-9.* 102 sider. e-ISBN: 978-87-7119-272-8. Netpublikation.
- 14:30 Ottosen, M.H., D. Andersen, K.M. Dahl, A.T. Hansen, M. Lausten & S.V. Østergaard: *Børn og unge i Danmark. Velfærd og trivsel 2014.* 248 sider. ISBN: 978-87-7119-274-2. e-ISBN: 978-87-7119-275-9. Pris: 250,00 kr.

- 15:01 Ottosen, M.H., M. Lausten, S. Frederiksen & D. Andersen: *Anbragte børn og unges trivsel 2014*. 122 sider. ISBN: 978-87-7119-276-6. e-ISBN: 978-87-7119-277-3. Pris: 120,00 kr.
- 15:02 Benjaminsen, L., T. Dyrvig & T. Gliese: *Livet på hjemløseboformer*. 144 sider. ISBN: 978-87-7119-278-0. e-ISBN: 978-87-7119-279-7. Pris: 140,00 kr.
- 15:03 Gorinas, C. & V. Jakobsen: *Indvandreres og efterkommeres placering på det danske arbejdsmarked*. 176 sider. ISBN: 978-87-7119-280-3. e-ISBN: 978-87-7119-281-0. Pris: 170,00 kr.
- 15:04 Niss, N.K., A. Kierkgaard, A.-K. Højen-Sørensen & A.Aa. Hansen: *Barrierer for tidlig opsporing af alkoholproblemer i børnefamilier. En analyse af barrierer for frontpersonalet*. 145 sider. e-ISBN: 978-87-7119-282-7. Netpublikation
- 15:05 Bengtsson, S., A.L. Rasmussen & S. Gregersen: *Metoder i botilbud*. 208 sider. ISBN: 978-87-7119-283-4. e-ISBN: 978-87-7119-284-1. Pris: 200,00 kr.
- 15:06 Larsen, M.R. & J. Høgelund: *Handicap og beskæftigelse. Udviklingen mellem 2002 og 2014*. 240 sider. ISBN: 978-87-7119-285-8. e-ISBN: 978-87-7119-286-5. Pris: 240,00 kr.
- 15:07 Dietrichson, J., M. Bøg, T. Filges & A.-M.K. Jørgensen: *Skolerettede indsatser for elever med svag socioøkonomisk baggrund*. 144 sider. ISBN: 978-87-7119-287-2. e-ISBN: 978-87-7119-288-9. Pris: 140,00 kr.
- 15:08 Østergaard, S.V., A.B. Steensgaard, A.T. Hansen, S. Henze-Pedersen & J. Østergaard: *På vej mod ungdomskriminalitet. Hvilke faktorer i barndommen gør en forskel?*. 100 sider. e-ISBN: 978-87-7119-289-6. Netpublikation.
- 15:09 Keilow, M. & A. Holm: *Udvikling af måleinstrument for elevadfærd og -holdninger. Baseline data fra evaluering af folkeskolereformen*. 56 sider. e-ISBN: 978-87-7119-290-2. Netpublikation.
- 15:10 Albæk, K., H.B. Bach, R. Bille, B.K. Graversen, H. Holt, S. Jensen & A.B. Jonassen: *Evaluering af mentorordningen*. 144 sider. e-ISBN: 978-87-7119-291-9. Netpublikation.
- 15:12 Christensen, E. & S. Baviskar: *Unge i Grønland. Med fokus på seksualitet og seksuelle overgreb*. 128 sider. ISBN: 978-87-7119-293-3. e-ISBN: 978-87-7119-294-0. Pris: 120,00 kr.

- 15:13 Christensen, E. & S. Baviskar: *Kalaallit nunaanni inuusuttut. Kinguaassiuntinut tunngasut kinguaassiuntitigullu innarliisarnirit qitiunneqarlutik*. 144 sider. ISBN: 978-87-7119-295-7. e-ISBN: 978-87-7119-296-4. Pris: 140,00 kr.
- 15:14 Rangvid, B.S., V.M. Jensen & S.S. Nielsen. *Forberedende tilbud og overgang til ungdomsuddannelse*. 99 sider. e-ISBN: 978-87-7119- 297-1. Netpublikation.
- 15:15 Amilon, A. (red.): *Inkluderende skolemiljøer – elevernes roller*. 288 sider. ISBN: 978-87-7119-304-6. e-ISBN: 978-87-7119- 300-8. Pris: 280,00 kr.
- 15:16 Amilon, A.: *Evaluering af lokale initiativer for førtidspensionister*. 96 sider. e-ISBN: 978-87-7119- 301-5. Netpublikation
- 15:17: Jakobsen, V.: *Uddannelses- og beskæftigelsesmonstre i årene efter grundskolen. En sammenligning af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande og etniske danskere*. 144 sider. ISBN: 978-87-7119-305-3. e-ISBN: 978-87-7119- 306-0. Pris: 140,00 kr.
- 15:18 Christensen, G., A.G. Jeppesen, A.A. Kjær & K. Markwardt: *Udsættelser af lejere – Udvikling og benchmarking. Lejere berørt af foged-sager og udsættelser i perioden 2007-13*. 178 sider, e-ISBN: 978-87-7119-307-7. Netpublikation
- 15:19 Christensen, C.P. & C. Scavenius: *Et felteksperiment med Kærlighed i Kaos. Et forældretræningsprogram til familier med ADHD eller ADHD-lignende vanskeligheder*. 96 sider. ISBN: 978-87-7119-308-4. e-ISBN: 978-87-7119- 309-1. Pris: 90,00 kr.
- 15:20 Larsen, M.R. & J. Høgelund: *Handicap og beskæftigelse i 2014. Regionale forskelle*. 96 sider. ISBN: 978-87-7119-310-7. e-ISBN: 978-87-7119- 311-4. Pris: 90,00 kr.
- 15:21 Nielsen, C.P., M.D. Munk, M.T. Jensen, K. Karmsteen & A.-M.K. Jørgensen: *Mønsterbryderindsatser på de videregående uddannelser. En forskningskortlægning*. 168 sider. e-ISBN: 978-87-7119- 312-1. Netpublikation.
- 15:22 Sievertsen, H.H. & C.J. de Montgomery: *Børn i lavindkomstfamilier*. 105 sider. e-ISBN: 978-87-7119-313-8. Netpublikation.
- 15:23 Wendt, R.E. & A.-M.K. Jørgensen: *Forskningskortlægning, kvalitetsvurdering og analyse af udviklingen i skandinavisk dagtilbudsforskning for 0-6-årige i året 2013*. 98 sider. E-ISBN:978-87-7119-314-5. Netpublikation.

- 15:24 Termansen, T., T. Dyrvig, N.K. Niss, J.H. Pejtersen: *Unge i misbrugsbehandling*. 176 sider. ISBN: 978-87-7119-315-2. e-ISBN: 978-87-7119- 316-9. Pris: 170,00 kr.
- 15:27 Keilow, M. & A. Holm: *Skalaer til måling af elevtrivsel på erhvervsuddannelserne. En analyse af data fra tidligere trivselsmålinger. Bidrag til Undervisningsministeriets udvikling af elevtrivselsmålinger på erhvervsuddannelserne*. 92 sider. e-ISBN: 978-87-7119- 319-0. Netpublikation.
- 15:29 Baviskar, S: *Grønlandere i Danmark. En registerbaseret kortlægning*. 102 sider. e-ISBN: 978-87-7119- 321-3. Netpublikation.
- 15:28 Andersen, D. & B.S. Rangvid: *Skoleudvikling med fokus på sprog i al undervisning. Implementering og elevresultater af udviklingsprogram til styrkelse af tosprogede elevers faglighed i de 2 første år*. 116 sider. e-ISBN: 978-87-7119- 320-6. Netpublikation.
- 15:31 Holt, H., M. Larsen, H.B. Bach & S. Jensen: *Borgere I fleksjob efter reformen*. 208 sider. ISBN: 978-87-7119-323-7. e-ISBN: 978-87-7119- 324-4. Pris: 200,00 kr.
- 15:32 Keilow, M., M. Friis-Hansen, R.M. Kristensen & A. Holm: *Effekter af klasseledelse på elevers læring og trivsel*. 176 sider. ISBN: 978-87-7119-325-1. e-ISBN: 978-87-7119-326-8. Pris: 170,00 kr.
- 15:33 Christensen, E: *3-5 år efter ophold i Mælkebøtten – en opfølgning af 26 børn og unge*. 64 sider. ISBN: 978-87-7119-327-5. e-ISBN: 978-87-7119-328-2. Pris: 60,00 kr.
- 15:34 Christensen, E: *Meeqqanik inuusuttunillu 26-nik malinnaaqinneq - Mælkebøttenimit nuunnerinit ukiut 3-5 kingorna*. 64 sider. ISBN: 978-87-7119-329-9. e-ISBN: 978-87-7119- 330-5. Pris: 60,00 kr.
- 15:35 Benjaminsen, L. & H.H. Lauritzen: *Hjemløshed i Danmark 2015. National kortlægning*. 208 sider. ISBN: 978-87-7119-333-6. e-ISBN: 978-87-7119-334-3. Pris: 200,00 kr.

3-5 ÅR EFTER OPHOLD I MÆLKEBØTTEN

EN OPFØLGNING AF 26 BØRN OG UNGE

Denne rapport er SFI's anden rapport om udsatte grønlandske børn, der er flyttet ind i Børne- og Ungehuset Mælkebøttens døgnafdeling i Nuuk.

I denne rapport har SFI fulgt 26 børn, der for 3-5 år siden er flyttet fra Mælkebøtten efter at have boet i huses døgnafdeling for børn. Målet er at undersøge, hvordan børnenes liv er efter fraflytningen, herunder at se på, hvor børnene bor, deres skolegang og uddannelse samt børnenes trivsel – dels som børnene selv oplever det, dels som børnenes aktuelle omsorgspersoner ser det.

Samlet set klarede disse børn sig dårligere end andre børn i Grønland. Det mest iøjnefaldende problem er, at der kun er enkelte af de unge, der har afsluttet folkeskolen, som er i gang med en videre uddannelse eller eventuelt har et mindre job. De fleste svarer, at de ikke er i gang med nogen uddannelse, og at de heller ikke har noget ønske om at komme i gang med en uddannelse, ligesom de fleste svarer, at de ikke har noget arbejde og heller ikke søger arbejde. Desuden er der 5 unge, der fortæller, at de jævnligt drikker sig fulde, og 5 unge, der fortæller, at de dagligt indtager hash.

Grønland arbejder for tiden på at bedre forholdene for børn, der ikke kan blive boende hos deres forældre og denne undersøgelse giver et bidrag til, hvad det kan være relevant at arbejde med.

